

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. birželio 30 d.
(OR. en)

10878/22

GAF 12
FIN 738

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. birželio 30 d.
kam:	Tarybos generaliniam sekretoriatui
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 318 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR EUROPOS CENTRINIAM BANKUI dėl euro apsaugai nuo padirbinėjimo skirtos programos „Pericles IV“ įgyvendinimo ir rezultatų 2021 m.

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 318 final.

Priedama: COM(2022) 318 final

Briuselis, 2022 06 30
COM(2022) 318 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR EUROPOS CENTRINIAM BANKUI

**dėl euro apsaugai nuo padirbinėjimo skirtos programos „Pericles IV“ įgyvendinimo ir
rezultatų 2021 m.**

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR EUROPOS CENTRINIAM BANKUI

dėl euro apsaugai nuo padirbinėjimo skirtos programos „Pericles IV“ įgyvendinimo ir rezultatų 2021 m.

1. Bendra informacija

Programa „Pericles IV“ (toliau – programa) – tai mainų, pagalbos ir mokymo programa, skirta euro apsaugai nuo padirbinėjimo. Ja pakeičiama programa „Pericles 2020“, kuri buvo vykdoma 2013–2020 m. laikotarpiu, ir programa „Pericles“, kuri buvo vykdoma 2002–2013 m. laikotarpiu. Ši programa buvo nustatyta **2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/840¹. 2021 m. rugsėjo 21 d. Tarybos reglamentu (ES) 2021/1696² programos taikymas buvo išplėstas nedalyvaujančioms valstybėms narėms. Reglamentu (ES) 2021/840 programos trukmė nustatoma iki 2027 m. gruodžio 31 d. **Reglamento 12 straipsnio 3 dalimi** reikalaujama, kad Komisija kasmet Europos Parlamentui ir Tarybai teiktų informaciją apie programos rezultatus. Ši metinė ataskaita parengta įgyvendinant minėtą reikalavimą ir siekiant pateikti su 2021 m. susijusius programos rezultatus. Ataskaitoje pateikiama informacija apie programos „Pericles IV“ įsipareigojimus ir įgyvendinimą 2021 m., taip pat apie veiksmų, kuriems skirti lėšų įsipareigota pagal ankstesnės kartos programą, įgyvendinimą 2021 m.**

2. Įsipareigojimai pagal 2021 m. metinę darbo programą

Nustatytas metinis programos įgyvendinimo biudžetas 2021 m. sudarė 834 082 EUR ir buvo finansuojamas iš Europos Sąjungos 2021 m. bendrojo biudžeto 06.030100 biudžeto eilutės. 2021 m. įsipareigota skirti iš viso 834 082 EUR, t. y. 100 % viso biudžeto. Programa įgyvendinama vykdant valstybių narių kompetentingų institucijų parengtus bendrai finansuojamus veiksmus (skiriant dotacijas) ir vykdant vadinamuosius Komisijos veiksmus, kuriuos tiesiogiai organizuoja Komisija. 2021 m. iš Komisijos veiksmų biudžeto į dotacijų biudžetą perkelta 140 106,70 EUR siekiant papildomai paremti valstybių narių veiksmų įgyvendinimą.

Iš programos įgyvendinimo rezultatų matyti, kad valstybės narės ir Komisija yra tvirtai įsipareigojusios saugoti eurą nuo padirbinėjimo. Kovos su eurų padirbinėjimu ekspertų grupės (angl. ECEG) susitikimuose vykusių diskusijų daugiamečių strategijos klausimais pastangomis pavyko įsipareigoti 2021 m. skirti 100 % viso biudžeto. Pagal programą įsipareigota finansuoti iš viso 9 projektus³. Pagal valstybių narių kompetentingų institucijų pateiktas paraiškas sėkmingai skirtos penkios dotacijos. Be to, finansuoti keturi Komisijos veiksmai, iš kurių du yra administracinio pobūdžio, t. y. programos „Pericles 2020“ galutinio

¹ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/840, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. mainų, pagalbos ir mokymo programa, skirta euro apsaugai nuo padirbinėjimo (programa „Pericles IV“), ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 331/2014.

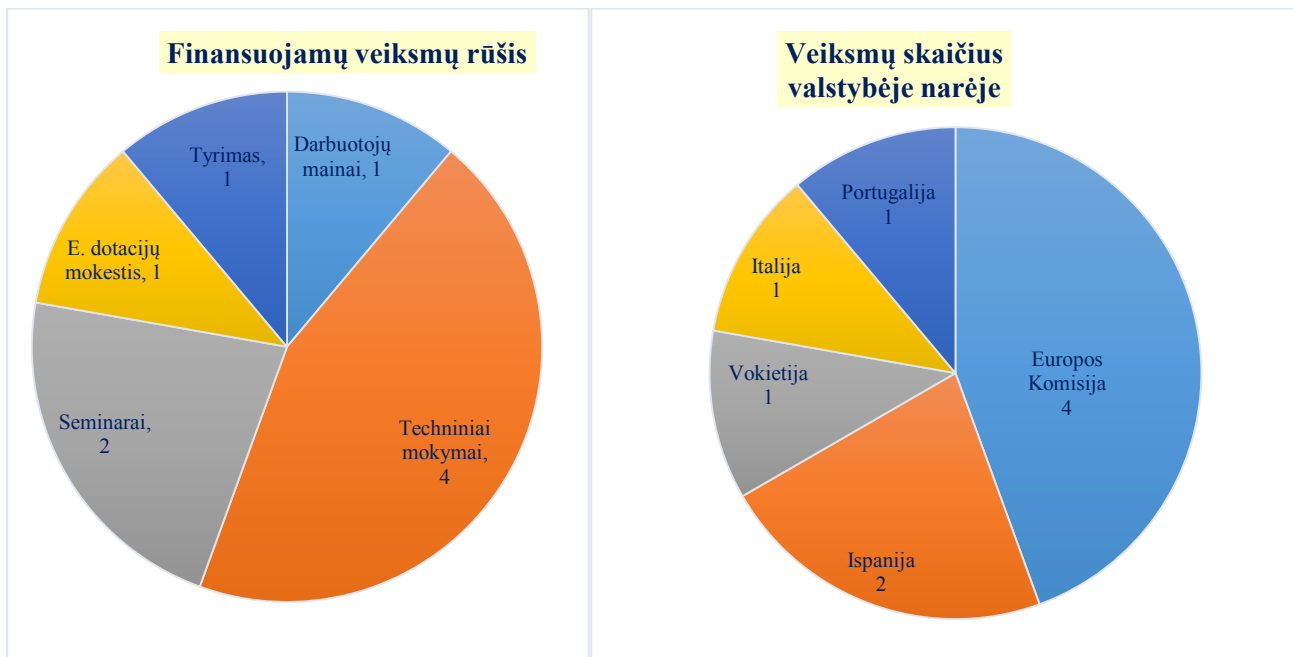
² 2021 m. rugsėjo 21 d. Tarybos reglamentas (ES) 2021/1696, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/840, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. mainų, pagalbos ir mokymo programa, skirta euro apsaugai nuo padirbinėjimo (programa „Pericles IV“), taikymas išplečiamas nedalyvaujančioms valstybėms narėms.

³ Išsamūs veiksmai, kuriems 2021 m. įsipareigota skirti lėšų pagal programą „Pericles“, apžvalga pateikiama I priede.

vertinimo tyrimas ir įsipareigojimas padengti metines išlaidas, susijusias su vien elektroninės (bepopierės) dotacijų valdymo sistemos „eGrants“ naudojimu.

Komisijos veiksmai įgyvendinti 2021 m., o visos dotacijos bus fiziškai panaudotos 2022 m. ir vėliau arba, jei įmanoma, atsižvelgiant į epidemiologinius pokyčius, susijusius su COVID-19 pandemija, bus skatinama jas paversti virtualiais veiksmais.

I ir II diagramos. Finansuojamų veiksmų rūšis ir veiksmų skaičius kiekvienoje valstybėje narėje (veiksmai, kuriems 2021 m. įsipareigota skirti lėšų, žr. I priedą)

Pažymėtina, kad Italija, Vokietija ir Ispanija – nuo eurų padirbinėjimo labiausiai kenčiančios valstybės narės – šiemet vėl gavo programos „Pericles“ dotacijas. Be to, 2021 m. dotacijas pagal programą gavo ir Portugalija. Visomis jų pastangomis stiprinama euro apsauga, o tai naudinga visoms kitoms valstybėms narėms.

Veiksmai, kuriems įsipareigota skirti lėšų 2021 m., yra šie: keturi techniniai mokymai, dvi konferencijos, vieni darbuotojų mainai, vienas tyrimas⁴ ir sistemos „eGrants“ metinis mokestis. Šie veiksmai turi būti vykdomi tiek Europos Sąjungoje, tiek už jos ribų, atsižvelgiant į konkrečius poreikius apsaugoti eurą nuo padirbinėjimo. Nuo pat programos įgyvendinimo pradžios jos regioninis aspektas buvo stiprinamas įgyvendinant veiksmus pasaulio regionuose, kurie yra ypač svarbūs kovai su padirbinėjimu.

3. Veiksmų įgyvendinimas 2021 m.⁵

Apžvalga

Šiame skirsnyje analizuojama, kaip 2021 kalendoriniais metais įgyvendinami visi pagal programą „Pericles“ finansuojami veiksmai. Todėl jis apima tiek veiksmų, kuriems skirti lėšų įsipareigota pagal 2021 m. „Pericles IV“ biudžetą (keturi Komisijos veiksmai), tiek veiksmų,

⁴ Tyrimą atliko rangovas 2021 m. Remiantis šiuo tyrimu, atliktas galutinis programos „Pericles 2020“ vertinimas.

⁵ Išsamūs veiksmai, kurie pagal programą „Pericles“ įgyvendinti 2021 m., apžvalga pateikiama II priede.

kuriems skirti lėšų įsipareigota pagal ankstesnius 2020 m. „Pericles“ biudžetus (šešios dotacijos), įgyvendinimą. Tai patvirtina programos koncepcijos tęstinumą ir atspindi programos „Pericles“, skirtos apsaugoti eurą nuo padirbinėjimo kasmet įgyvendinamais veiksmais, veiksmingumą.

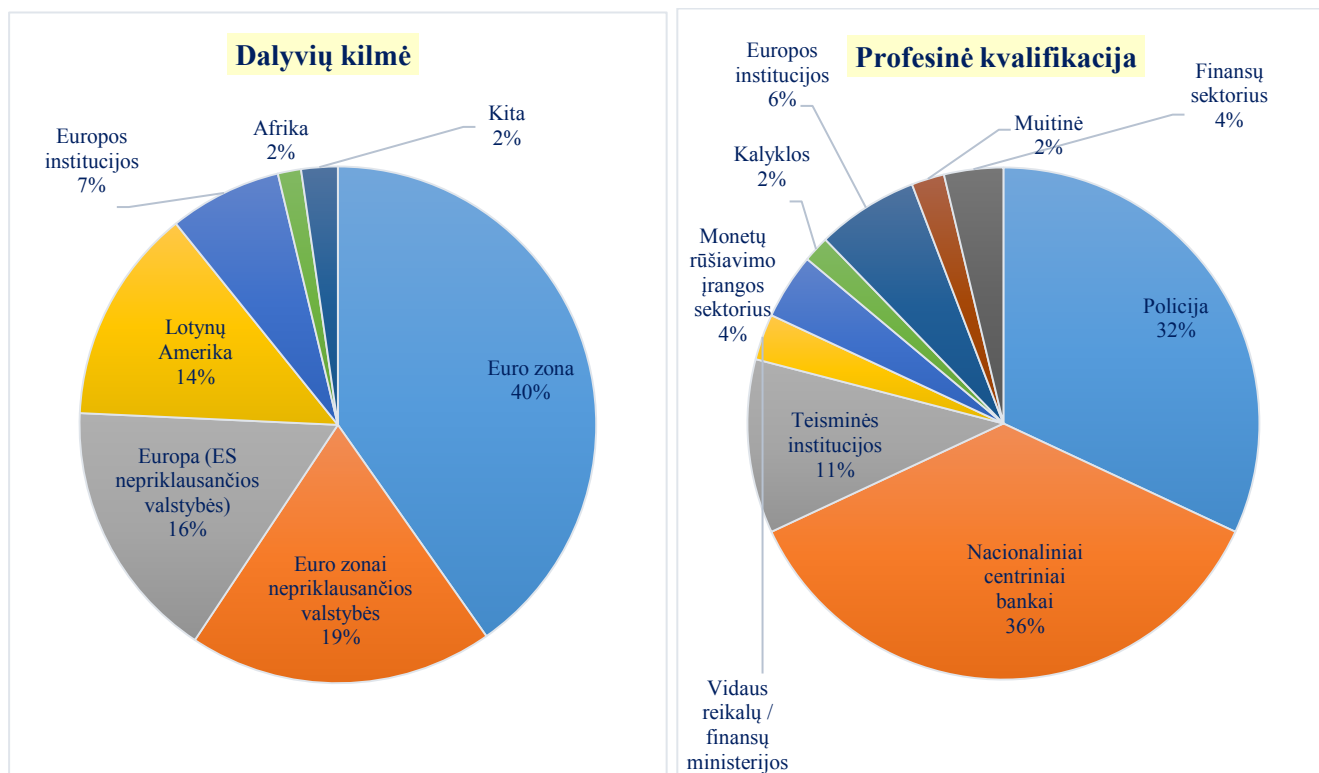
Pasaulinė COVID-19 pandemija ir su ja susijęs socialinių kontaktų ir kelionių ribojimas padarė didelį poveikį programos „Pericles“ įgyvendinimui 2021 m. Dėl to kai kurie veiksmai, kurie turėjo būti vykdomi fiziškai, buvo transformuoti į skaitmeninius arba mišrius veiksmus, taip išlaikant veiksmingą programos įgyvendinimą.

2021 m. įgyvendinta dešimt programos „Pericles“ finansuojamų veiksmų, įskaitant:

- visapusišką veiksmų, kuriems skirtos keturios dotacijos, įgyvendinimą valstybėse narėse: šiuos veiksmus fiziniu, skaitmeniniu arba mišriu formatu įgyvendino atitinkamai Kroatija, Ispanija, Bulgarija ir Italija;
- dalinį veiksmų, kurioms skirtos dvi dotacijos, įgyvendinimą valstybėse narėse: šiuos veiksmus iš dalies mišriu formatu (vyko skaitmeninė sesija, o fizinė konferencija dar turi įvykti) įgyvendino atitinkamai Portugalija ir Nyderlandai;
- visapusišką keturių Komisijos viešųjų pirkimų formos veiksmų įgyvendinimą.

Pirmiau nurodytus veiksmus sudaro penkios konferencijos, du techniniai mokymai, vieni darbuotojų mainai, galutinio programos „Pericles 2020“ vertinimo tyrimas ir priemonės „eGrants“ priežiūros mokestis (taip pat žr. 2 skirsnį). Turimais duomenimis, minėtuose veiksmuose dalyvavo 482 ekspertai.

III ir IV diagramos. Programos dalyvių kilmė ir profesinė kvalifikacija (veiksmai, įgyvendinti 2021 m., žr. II priedą)⁶

⁶ Visi duomenys susiję tiek su veiksmais, finansuojamais pagal programą „Pericles IV“, tiek su veiksmais, finansuojamais pagal programą „Pericles 2020“.

Pagal kilmę dalyviai yra iš 54 šalių. Dauguma mokymo dalyvių (75 %) yra iš Europos: iš euro zonos priklausantių valstybių narių – 40 %, dalyvių iš euro zonos nepriklausantių valstybių narių padaugėjo iki 19 %, o iš ES nepriklausantių Europos valstybių – 16 %; 14 % mokymo dalyvių yra iš Lotynų Amerikos. Galiausiai 7 % dalyvių atstovauja Europos institucijoms, 2 % yra iš Afrikos ir Artimųjų Rytų, o 2 % – iš kitų regionų.

Pagal profesinę kvalifikaciją 32 % visų dalyvių yra policijos pajėgų darbuotojai. Toks aktyvus jų dalyvavimas paaiškinamas tuo, kad policijos institucijoms tenka pirmosioms kovoti su eurų padirbinėjimu, o tarp dalyvaujančių policijos darbuotojų yra ir tyrėjų, ir techninių darbuotojų. Tačiau policijos institucijų darbuotojai pirmą kartą per programos „Pericles“ įgyvendinimo laikotarpį nebuvo didžiausia dalyvių grupė. Kitų kategorijų dalyviai sudaro 68 % visų dalyvių, o nacionalinių centrinių bankų ekspertai sudaro 36 %, taigi yra didžiausia dalyvių grupė. Taip yra todėl, kad 2021 m. įgyvendinant keletą didelių veiksmų daugiausia dėmesio skirta centrinių bankų dalyvavimui.

Taip pat aktyviai dalyvauja teismų sistemos atstovai (11 %), finansų sektoriaus atstovai (4 %), finansų ir vidaus reikalų ministerijos (3 %), muitinės (2 %), komerciniai bankai (3 %) ir monetų kalyklos (2 %). Galiausiai pažymėtina, kad įgyvendinant Komisijos veiksmą „Trečiasis „Platforma 1210“ susitikimas“ penktus metus aktyviai dalyvauja monetų rūšiavimo įrangos pramonės atstovai (4 %), o tai dar kartą patvirtina, kad privatusis sektorius yra svarbus suinteresuotasis subjektas kovojant su padirbinėjimu.

Taigi programos įgyvendinimas atitinka tarpvalstybinius ir daugiadalykius programos aspektus, kaip reikalaujama pagal Reglamentą (ES) Nr. 331/2014, o diversifikavimo lygis yra aukštas.

Svarbiausi įgyvendinimo aspektai 2021 m.

2021 m. pagal programą pavyko išlaikyti ir toliau stiprinti tvirtą regioninį tarptautinį bendradarbiavimą Pietryčių Europoje ir Lotynų Amerikoje.

- 2021 m. įgyvendinti keli programos „Pericles“ veiksmai, kuriais visų pirma siekta skatinti ir palaikyti glaudų Pietryčių Europos šalių kompetentingų nacionalinių institucijų bendradarbiavimą. Be kita ko, vyko darbuotojų mainai, kuriuos organizavo Italijos „Comando Carabinieri Antifalsificazione Monetaria“ (CCAFM), ir konferencija, kurią organizavo Bulgarijos prokuratūra, pradėjusi ir tęsusi teisminį bendradarbiavimą su Rytų Balkanų ir Juodosios jūros regiono šalimis, įskaitant Turkiją, Moldovą ir Ukrainą. Be to, 4-ojoje Balkanų tinklo konferencijoje, kurią organizavo Kroatijos nacionalinis bankas, dalyvavo regiono nacionalinių ir komercinių bankų atstovai; šiuo renginiu prisidėta prie dalyvaujančių šalių keitimosi informacija ankstyvojo išpėjimo sistemoje ir šios sistemos veikimo. Galiausiai Komisija įgyvendino skaitmeninį Prištinos ir Tiranos techninį mokymą monetų analizės ir klasifikavimo klausimais.
- Ispanijos „Brigada de Investigación del Banco de España“ (BIBE) organizavo kovos su pinigų padirbinėjimu mokymo kursus Lotynų Amerikos šalių ekspertams, į kuriuos 2021 m. Montevidėjuje (Urugvajus) susirinko 13-os Lotynų Amerikos šalių valdžios institucijų atstovai, skatinant priemones, skirtas apsaugoti eurą nuo padirbinėjimo Lotynų Amerikos šalyse, kuriose tai potencialiai gali vykti. Šiuo veiksmu prisidėta prie kovos su pinigų padirbinėjimu nacionalinių centrinių biurų (NCB) steigimo ir

veikimo dalyvaujančiose šalyse. Remiantis tokio paties formato ankstesnių mokymų rezultatais, toks NCB buvo įsteigtas Argentinoje.

4. Kiekybinių ir kokybinių rodiklių stebėseną

Reglamento (ES) 2021/840 12 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šioje ataskaitoje turėtų būti atsižvelgiama į kiekybinius ir kokybinius programos „Pericles IV“ rodiklius. Metiniai šių rodiklių duomenys yra tokie:

1. **Aptiktų padirbtų eurų skaičius (banknotų: 347 000 2021 m. / monetų: 195 082 2021 m.):** šio rodiklio siektina reikšmė – kontroliuoti aptiktų padirbtų eurų (banknotų ir monetų) skaičių $\pm 5\%$, palyginti su 2014–2020 m. vidurkiu (671 000 / 174 112). Nors monetų skaičius yra artimas orientacinei ribai ($\pm 5\%$, t. y. siektina reikšmė), padirbtų banknotų skaičius yra mažesnis, nei manyta. Tai galima paaiškinti išoriniais veiksniais, pavyzdžiui, galimu dėl pandemijos nustatytų apribojimų poveikiu padirbtų banknotų apyvartai.
2. **Išardytų nelegalių dirbtuvių skaičius (2021 m. – 11):** siekiama, kad išmontuotų nelegalių dirbtuvių skaičius būtų ne mažesnis kaip vidutiniškai $\pm 10\%$, palyginti su 2019 m. (22). 2021 m. išardyta mažiau nelegalių dirbtuvių, nei tikėtasi. Tai galima paaiškinti išoriniais veiksniais, pavyzdžiui, galimu dėl pandemijos nustatytų apribojimų poveikiu veiklai.
3. **Pagal programą teikiančių paraiškas atskirų kompetentingų institucijų skaičius (2021 m. – 5):** šiuo rodikliu siekiama įvertinti kompetentingų nacionalinių institucijų susidomėjimą programa. 2024 m. tarpinė reikšmė yra 12, o 2027 m. – 24. Tai, kad per pirmuosius metus atskirų paraiškų teikėjų skaičius pasiekė beveik 50 % 2024 m. tarpinės reikšmės, atitinka lūkesčius ir atspindi tai, kad tai pirmieji naujos programos metai.
4. **Pagal programą finansuotų veiksmų dalyvių pasitenkinimo lygis (2021 m. – 98,4 %):** šiuo rodikliu vertinama mokymų kokybė, kaip ją suvokia jų dalyviai. Siektina reikšmė yra 75 %. Teigiamų atsiliepimų procentinė dalis yra didesnė nei siektina reikšmė.
5. **Dalyvių, kurie jau dalyvavo ankstesniuose programos „Pericles“ veiksmuose, atsiliepimai apie programos poveikį jų veiklai saugant eurą nuo padirbinėjimo (2021 m. – 95,83 %):** šiuo rodikliu matuojamas programos veiksmų tvarumas. Siektina reikšmė yra 75 %. Teigiamų atsiliepimų procentinė dalis yra didesnė nei siektina reikšmė.

5. Išvados ir tolesni veiksmai

Programa „Pericles IV“, kaip ir jos pirmtakė, tebėra svarbi ir veiksminga kovos su padirbinėjimu priemonė. Ši programa yra tyrimų rėmimo, bendradarbiavimo palaikymo ir vystymo, taip pat visų kovos su eurų padirbinėjimu dalyvių keitimosi geriausia patirtimi pagrindas. Tai patvirtina ir faktas, kad 2021 m. įsipareigota skirti 100 % viso biudžeto, – tai rodo valstybių narių susidomėjimą programa.

Komisija nuolat pateikia pagal programą remiamų veiksmų rezultatus Kovos su eurų padirbinėjimu ekspertų grupės (ECEG) ekspertams. 2021 m. įvyko trys ECEG posėdžiai.

Programa yra labai nuosekli ir visapusiškai papildo kitas susijusias Sąjungos lygmens programas ir veiksmus, nes yra skirta išimtinai tam tikros formos organizuoto nusikalstamumo – eurų padirbinėjimo – prevencijai ir kovai su šiuo reiškiniu. Akivaizdu, kad taip papildoma Kaimynystės politikos ir plėtros derybų GD *Techninės pagalbos ir informacijos mainų programos (TAIEX)* priemonė, kuri dažniausiai naudojama remiant stojimo derybas, ir Migracijos ir vidaus reikalų GD policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė⁷, kuri apima bendrąją nusikalstamumo prevenciją ir kovą su juo. Įtraukus kovą su pinigų klastojimu kaip vieną iš EMPACT veiklos veiksmų plano prioritetų⁸, Komisija glaudžiai koordinuoja savo veiklą su EMPACT vadovaujančiomis šalimis, kad šie du finansavimo šaltiniai kuo labiau papildytų vienas kitą.

Komisija pagal Reglamento (ES) Nr. 331/2014 13 straipsnio 6 dalį baigia rengti 2020 m. programos galutinio vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

Remiantis programos įgyvendinimo rezultatais ir nuolatine naujų pavojų, aptartų ECEG, analize nustatyti tokie 2022 m. prioritetai⁹:

- remti veiklą, kuria siekiama gerinti tų valstybių narių, kurios ypač kenčia nuo padirbtų pinigų gamybos ir platinimo, bendradarbiavimą;
- skatinti bendradarbiavimą su tų trečiųjų šalių valdžios institucijomis, kai kyla įtarimų ar yra įrodymų, kad jose padirbinėjami eurai;
- remti veiksmingą euro apsaugos sistemą Pietryčių Europoje;
- aktualūs pokyčiai:
 - padirbtų pinigų ir aukštos kokybės sudedamųjų medžiagų platinimas tamsiajame internete ir filmuojant kiną naudojamų pinigų ir rekvizito kopijų produktai internete (įskaitant pakeisto dizaino banknotus);
 - eurų monetos: Reglamento (ES) Nr. 1210/2010 dėl euro monetų autentiškumo tikrinimo ir apyvartai netinkamų euro monetų tvarkymo įgyvendinimas ir euro monetų apsaugos priemonės;
 - parama nacionalinių centrinių biurų (NCB) steigimui ir (arba) stiprinimui.

⁷ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR (OL L 150, 2014 5 20, p. 93).

⁸ EMPACT (Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykė platforma) yra ES valstybių narių vykdoma saugumo iniciatyva, kuria siekiama nustatyti organizuoto ir sunkių formų tarptautinio nusikalstamumo keliamas grėsmes, teikti joms prioritetą ir jas šalinti. 2021 m. EMPACT tapo nuolatine priemone, kaip nustatyta Tarybos išvadose dėl nuolatinio kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu ES politikos ciklo pratęsimo. Bulgarija yra vadovaujanti valstybė narė įgyvendinant EMPACT prioritetą, susijusį su kova su intelektinės nuosavybės srities nusikaltimais, prekių ir valiutų padirbinėjimu.

⁹ 2021 m. programos prioritetai yra esminė metinės darbo programos, pateikiamos 2022 m. sausio 28 d. KOMISIJOS SPRENDIMO dėl programos „Pericles IV“ finansavimo ir 2022 m. metinės darbo programos priėmimo (C(2022) 406 *final*) priede, dalis.